

13-15 1990: PERSPECTIVĂ ISTORICĂ

edică specială
13-15 iunie 1990-1991

Represată brutală de armatele a trei imperii și forțele reacționare interne, revoluția din 1848 a țării române a constituit fermentul care a rodit independența, suveranitatea și unitatea statului modern. 1848 a fost o înfrângere? Pașoptiștii, alții! să plece în exil, au fost trădători de țară (cum s-a motivat, de către trecătorii învingători) sau clarvăzători ai istoriei?

Amputată prin tratate secrete (august 1919), ultimatumuri, dictați și forță (1940), România întregă, rol al revoluției național-democratice din 1918 — care a consacrat Unirea cea Mare, votul universal și marea improprietăre a țării — a intrat, la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, într-o noaptea a istoriei sale de aproape jumătate de secol. A fost 1918 o înfrângere? Uniunii, democrații, au fost trădători de țară (cum se scria în istoriile epocii comunist-dogmatice) sau generația glorioasă a neamului? Ingenunchiul de dictatură comunistă, stalinist-decist apoi ceaușistă, terorizată de tancul, pumnul, cizma și propaganda bolșevică, apoi de instituțiile represive ale modelului urmat. România revoluției din decembrie 1989 a răsturnat regimul totalitar al dictatorului Ceaușescu.

A fost decembrie 1989 o victorie parțială? O înfrângere parțială? Revoluționarii autentici din Timișoara, București, Sibiu, Brașov, Cluj s.a., s.a. au fost huliganii și trădătorii de țară (cum se vehicula, post-festum, în mediile conservator-comuniste) sau eroii sublimi și vizionari?

Prelungire a spiritului și dezideratelor anticomuniste din decembrie, viziunea din lașul marilor demonstrații de emancipare cucerită (12 ianuarie, 28 ianuarie, 18 februarie s.a.) mitingul maraton din Piața Universității (21 aprilie-13 iunie) s-a încheiat cu terifianta „măscădă” din 14-15 iunie. Au fost „golani” trădătorii de țară? agenți străini? drogași? destabilizatori? (cum s-a scris și se susține în mediile oficiale și de propagandă ale actualei puteri) sau partea constituită, vizionară?

Nu mai evenimentele pe deplin consumate și cunoscute — în fapte, idei, exponenți și consecințe — pot deveni subiect de analiză istorică obiectivă. La

fel ca revoluția din decembrie 1989, deosebită, mitingul maraton din Piața Universității, cu ceea ce emblematic a intrat în istoria revoluției sub numele de „Golania” — zonă liberă de comunism cu epilogul represiv al „Măscădei”, ce a îndreptățit cumplita denumire de „Tien An Men II” pot fi aniversate doar de cel ce le consideră închise pe vecie, dar numai în următorii termeni: „La 13-15 iunie 1990 s-a redat circulației Capitalei Intersecția Universității și s-au sădit flori în fața Teatrului Național... Linștea a fost restabilită...” (se completează, după plac sau ierarhie instituțională, din inițiativa și cu sprijinul cui?). Documentele există și atestă aceste nume.

Cum sînt istorie de profesie, și nu „purător de cuvînt” (de fapt de minciună, lăstigare și pseudo-motivație), nici acum, la un an de la cosmarul din 13-15 iunie, nu pot să preiau aprecierile, explicațiile sau concluziile emise de instituțiile de drept ale „tineret” noastre democratice, fie ele pendinte de președinție, guvern, poliție, serviciul român de informație sau... Raportul Comisiei parlamentare a P.S.N.

Mărturisesc, doar, cu modestie și responsabilitate, că, la îndemnul conștiinței și al inimii, mi-am anunțat de bună-vole adăugarea la spiritul Pieții Universității, luîndu-mi titlul de istoric „golani”. Căutarea aceasta mi-a obligat să scriu — ca participant și marior al multor manifestații din „Golania” — cînd voi afla răspunsuri la întrebările și „misterele” neelucidate — despre revoluția anticomunistă din România. Acum și aici readuc în circuitul memoriei Decebal prelectorii ai Golaniei, lansat între 10-19 mai 1990, în Piața Universității, sub forma „Manifestul zilei”, fiecare din el terminîndu-se cu deviza „Revoluția va învinge, nu comunismul!”

Cititorul de astăzi va discerne dacă... spiritul „Golaniei” a suferit la 13-15 iunie sau a rodit alte și alte „golani”. Nu este nici o îndoială, revoluția morală, în care s-a crezut în Piața Universității, continuă.

LIVIA DANDARA
dr. în istorie

DOCUMENT

EXTRASE DIN
„DECALOGUL
GOLANIEI”

10 mai: „Atitudinea celor care dețin puterea, față de această manifestare, a fost dovedită de refuzul lor de a dialoga. Constatăm încercările provocatoare de a fi compromiși în fața opiniei publice, de a nu lăsa țara să ne afie adevăratele intenții!”

11 mai: „Trebuie să arătăm, fără menajamente, care sînt mecanismele, relațiile, practicile și mentalitățile pe care le cuprînde termenul de comunism, pentru a nu permite demagogilor de profesie să se ascundă în spatele unor cuvinte goale... Vom transforma astfel această piață în tribunalul pe care guvernul ar fi trebuit să-l pună la dispoziție, după revoluție, și nu a făcut-o...”

12 mai: „În România, comunismul s-a manifestat ca o mișcare subversivă, antinațională, imorală, cu tactici dedublate cu promisiuni demagogice, menite să atragă populația credulă...”

Stați cli...
— În 1921 (...), în 1924 (...), în 1940 (...), în 1944/45;
— În martie 1945 (...), în alegerile din 1946 (...)?

13 mai: „El ne propun: — Jos comunismul! Sus mercedarii lui!”, promițînd că ne vor duce spre orice formă de societate (...). Singurul lucru pe care îl cer este să nu-l alungăm din centrul puterii, scoțîndu-l gol la lumina nemiloasă a judecății istoriei. Nu putem însă folosi ghizii care ne-au îndrumat în acest dezastru, drept călăuze ale evadării din labirintul înunecos pe care ni l-au construit, fără a pune în pericol viitorul nașunii noastre...”

14 mai: „Cei care n-au găvîit să treacă de partea trupelor care ne-au cîmpit fără cei care au organizat lașărele de exterminare a românilor care au refuzat robia... Cei care au pus la punct enorma rețea de repressiune, înrobire și exploatare (...). Cei care și-au trădat conștiința pentru un scaun, trecînd de partea stăpînilor lașului. Sînt printre noi!!!”

15 mai: „Fogii vătafi — sefi sînt menținuți în posturi în numele „experienței”, care ascunde bolnăviea lor poftă de putere sub o mască nouă (...). Tăranilor nu li se dă înapoi bucea de pămînt în care își cultivau piinea și sufletul. Muncitorilor nu li se îngăduie emanciparea, fiind ținuți captivi în plasa mentalității „colectiviste” (...). Intelectualii sînt priviți cu suspiciune și izolați de conecțiile lor, atunci cînd încearcă să atragă atenția asupra direcțiilor păcătoșilor de profesie. De aceea, ne-am adunat în Piața U-

niversității, decizi să ne apărăm libertatea, în ciuda oricăror amenințări și convingi că dacă românii vor înțelege cursa în care sînt atrași, vor veni cu noi...”

16 mai: „Întrebări puse candidaților la președinție, de care manifestații din Piața Universității și cei solidari lor din țară, care fac parte din Alianța Națională pentru Proclamația de la Timișoara: 1. Considerați normală alegerea unui președinte înaltea elaborării Constituției și a deciderii prim-referendum a formei de guvernare? 2. Cum ați luptat pe parcursul vieții dumneavoastră pentru apărarea țării de atacurile totalitarismului fascist și comunist? 3. Cum veți lupta pentru ca România să nu fie răsculțit altă țară? 4. Ne puteți garanta independența față de țările care v-au găzduit (U.R.S.S., Anglia, Franța) și cum? 5. Cum veți restructura aparatul de stat pentru a senale societatea românească din ghearele comunismului și cînd? 6. Cum veți garanta respectarea drepturilor omului și a libertăților democratice? Tratați, ca exemplu, cazul manifestației noastre...”

17 mai:	Noi	Voi	Ei
Adevăr	Nuții	Minciună	
Vrem dialog	Vreți înșe	Vor tăcere	
Cerem	Rugăți	Se apăra	
Luptăm	Așteptați	Rezista	
Vă așteptăm	Nu veniți	Profita	
Revoluție	Compromis	Contrarevoluție	
Forme de libertate	Foame de bunăstare	Foame de putere	
Victime	Victimă	Vinovați	

18 mai: „Scrisoare deschisă din Piața Universității către membrii P.C.R.
Sîm cu toții în ce condiții s-au făcut inserțiile în „Partid” și el de „comunisti” erau cei care au făcut acest pas (...). Naivitate, oportunism, frică, dorința de afirmare, spirit de tur-

mă, speranța de a corecția dinăuntru, inexistența alternativelor, imoralitate, poftă de putere etc. Trebuie să putem deosebi grupul vinovaților de cel al masel atase, prin mijloace diverse, de magnetul acaparator care a fost P.C.R. (...). Acum este momentul să evadați

Foto: PAUL AGARICI

din capeana nedorităi tovarășii cu mafiile puterii comuniste și să veniți cu noi în Piața Universității!”

19 mai: „Vrem să arătăm că nu ne mai este frică, că nu mai putem fi conduși prin amenințare și forță; Vrem să nu lășăm să se plardă ocazia eliberării și emancipării, pe care Revoluția a creat-o (...); Vrem să cîștim eroli, nelăsînd să se atîngă flacăra pe care au aprins-o cu trupurile lor (...); Vrem să nu trăim rușinea de a fi ultimul birlog al comunismului în Europa (...). Ne vom apăra dreptul de a fi Oameni, lupînd pînă cînd...”

REVOLUTIA VA INVINGE,
NU COMUNISMUL!”